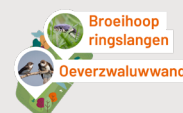

Jaarverslag 2022

Stichting Goois Natuurreservaat

Negentig jaar natuurbescherming in het Gooi

Koester ons groene thuis

Goois
Natuurreservaat

Inhoudsopgave

1.	Voorwoord	3
2.	Inleiding	4
3.	90 jaar Goois Natuurreservaat	5
	Schaapscheerdersfeest	5
	Campagne: Al 90 jaar jouw groene achtertuin	6
	Symposium: Op weg naar een eeuw Goois Natuurreservaat	6
	Jubileumboek ons groene thuis	6
	ANWB-gebiedsbord	7
4.	Bescherming en natuurbeheer	8
	Voorjaarsstormen	8
	Gevarieerde bosranden	8
	Groot onderhoud rasters	9
	Droogte	9
	Heidebeheer	10
	Natuurmonitoring en waarnemingen	10
	Archeologisch onderzoek Westerheide	10
	Aanpassing Natuurbrug Laarderhoogt	11
	Bijzondere waarnemingen	11
5.	Belangenbehartiging	12
	Projecten van andere partijen	12
	Ruimtelijke plannen	13
6.	Recreatie	14
	Toezicht en handhaving	14
	Groot onderhoud ruiterspaden	14
	Veteranenbomen behouden	14
7.	Communicatie en fondsenwerving	16
	Naamsbekendheid vergroten	16
	Onderzoek	16
	Hoogtepunten in de media	16
	Jubileumuitingen	17
	Vrijwilligers	17
	Provinciale vrijwilligersdag	17
	Afscheid Jaap Vlaanderen	17

8.	Educatie	19
	Ontwikkeling educatievisie	19
	Basisscholen ontdekken Gooise heide	19
9.	Projecten	20
	HOV in 't Gooi en Voltooiing Groene Schakel	20
	Plan Huydecopersweg	21
	Natuurverbindingen Hoorneboeg en Laarderhoogt	21
	Natuurherstelmaatregelen Programma Natuur	21
10.	Aankoop en grondzaken	22
	Aankoop	22
	Grenskwesties	22
11.	Organisatie en bestuur	23
	Ontwikkelingen organisatie	23
	Strategisch personeelsplan	23
	Integriteitsbeleid	24
	Duurzame ontwikkelingsdoelen	24
	Klankbordgroep Gebruikers	25
	Ontwikkeling bestuur	25
	Uittreding van Amsterdam en Provincie Noord Holland	26
	Nationale Postcode Loterij	26
12.	Financiën	27
	Balans na resultaatbestemming	27
	Staat van baten en lasten	28
	Uitgaven en inkomsten per programma	29
	Totale participantenbijdrage 2022	29

1. Voorwoord

Wat we hier in het Gooi doen, is van nationaal belang

Het kan echt in Nederland: natuur behouden én een optimale beleving daarvan in een sterk verstedelijkt gebied. Het Goois Natuurreservaat (GNR) doet dat al negentig jaar. Een gedwongen trendsetter, zo kun je ons wel noemen. Midden in een dicht bevolkt gebied laten wij zien dat het mogelijk is om zowel natuurbeschermer als gastheer te zijn. Al blijft het steeds weer een uitdaging om hierin een goede balans te vinden.

Al sinds jaar en dag is drukte in de Gooise natuur een gegeven. Evenals de vele bedreigingen: bevolkingsgroei, woningbouw, aanleg van wegen en spoorlijnen, afnemende biodiversiteit en verslechterde milieukwaliteit. Tegen deze ontwikkelingen in zorgt het GNR dat de eeuwenoude Gooise landschappen bewaard blijven. We hebben onze natuurgebieden in de loop der jaren zelfs kunnen uitbreiden.

Anno 2022 is het Goois Natuurreservaat nog altijd een schatkamer van biodiversiteit. De Gooise landschappen vormen een belangrijk leefgebied voor vele soorten dieren en planten. Bovendien herbergen ze bijzondere archeologische waarden, zoals de prehistorische grafheuvels en urnenvelden.

De inwoners van het Gooi hebben vele hectares natuur als 'achtertuin'. Dat maakt onze gebieden in alle opzichten tot een groen thuis voor iedereen. Laten we er ook samen voor zorgen dat dit groene thuis 'ten eeuwig dage' bewaard blijft.

Kees-Jan Dosker

Voorzitter bestuur Goois Natuurreservaat

2. Inleiding

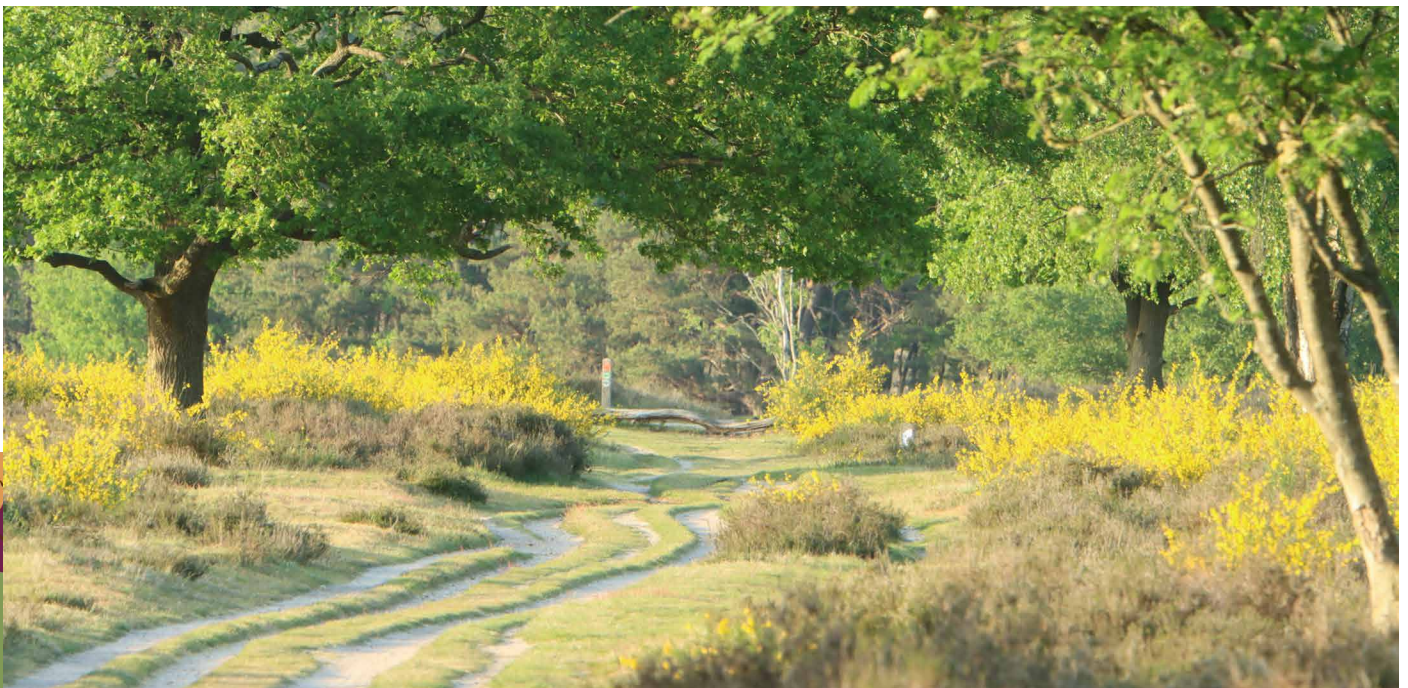
Het jaar 2022 stond voor het Goois Natuurreservaat in het teken van ons 90-jarig jubileum. Een feest van en voor ons allemaal, want zonder het GNR was er geen beschermde natuur geweest in het Gooi. Als niemand opkomt voor de belangen van de gemeenschappelijke groene ruimte, wordt deze steeds verder aangetast en blijft er uiteindelijk niets van over.

Goois Natuurreservaat in het kort

Het Goois Natuurreservaat is beschermer van ruim 2.920 hectare natuur op het noordelijke deel van de Heuvelrug. Het ligt ingeklemd tussen Hilversum, Bussum, Naarden, Huizen, Blaricum, Laren, Muiden en Muiderberg, verdeeld over 61 kleine en grotere natuurgebieden.

De onafhankelijke stichting Goois Natuurreservaat is een samenwerkingsverband van de vijf Gooise gemeenten Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen en Laren. De organisatie maakt beleid dat wordt vastgesteld door het bestuur. Het bestuur wordt gevormd door de Gooise gemeenten samen met een onafhankelijke voorzitter en twee externe deskundigen; elke gemeente heeft één wethouder afgevaardigd in het bestuur. Karin Kos is als directeur-rentmeester eindverantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid en stuurt de werkgroep aan.

Bij het GNR werken 36 mensen. De organisatie wordt gesteund door 350 vrijwilligers, ruim 5000 donateurs en sponsors. De Stichting Steun Goois Natuurreservaat beheert de bijdragen van particulieren, het bedrijfsleven en andere private instellingen zoals de Nationale Postcodeloterij; met dit geld worden extra investeringen en projecten gefinancierd.

3. Negentig jaar Goois Natuurreservaat

We hebben ons jubileumjaar aangegrepen om extra uit te pakken met een mix van activiteiten voor alle natuurliefhebbers in het Gooi. Een belangrijk doel was het vergroten van de zichtbaarheid van het GNR en ons werk als natuurbeschermer. We willen namelijk nog meer mensen aan ons binden en aandacht besteden aan de waardevolle natuur in het Gooi.

Schaapscheerdersfeest

Het Schaapscheerdersfeest werd dit jaar groots gevierd op 4 en 5 juni. Er waren activiteiten voor jong en oud: een speciale kindermarkt, een commerciële markt, diverse workshops en demonstraties, excursies, muziek en enkele foodtrucks. Het Goois Natuurreservaat was prominent aanwezig met een grote informatiestand. Een wervingsteam heeft ruim vijftig nieuwe donateurs binnengehaald. Burgemeester Nanning Mol van de gemeente Laren en locoburgemeester Anne-Marie Kennis van Blaricum openden het feest. Met zo'n 6.000 bezoekers was deze jubileumeditie een groot succes!

Campagne: Al 90 jaar jouw groene achtertuin

'Al 90 jaar jouw groene achtertuin' luidde de titel van onze jubileumcampagne. Het doel was om alle inwoners van het Gooi bewust te maken van de waarde van de natuur in hun omgeving. Via het 'digitaal natuurreservaat' op gnr.nl/doemee konden mensen de natuur bij hen om de hoek steunen met een donatie voor een project naar keuze.

De campagne ging op maandag 29 augustus van start met een PR-stunt: om tien bijzondere bomen in onze natuurgebieden prijken feestelijke oranje strikken. Voorbijgangers konden via een QR-code een donatie doen. Onze campagne is onder de aandacht gebracht via de media, radiospot, advertenties, spandoeken in de natuurgebieden en op social media. De campagne heeft de hele maand september gelopen en een grote bijdrage geleverd aan de stijging van de naamsbekendheid van het GNR. En we hebben dit jaar 390 nieuwe donateurs verwelkomd!

Symposium: Op weg naar een eeuw Goois Natuurreservaat!

Onze verjaardag op 11 november werd gevierd met een symposium in Singer Laren voor een volle zaal natuurliefhebbers. De titel 'Op weg naar een eeuw Goois Natuurreservaat!' maakte duidelijk dat die prachtige natuur in het Gooi niet vanzelfsprekend is. We stelden onze gastsprekers de vraag: wat is er nodig om dat groene thuis te behouden en beschermen?

Omgevingspsycholoog Agnes van den Berg benoemde de stressherstellende functie van natuur en de preventieve werking ervan. Gezondheid is naast biodiversiteit voor de provincie Noord-Holland een belangrijke reden om het GNR te blijven steunen, vertelde gedeputeerde Esther Rommel. Praktijkhoogleraar gebiedsontwikkeling aan de TU Delft, Friso de Zeeuw, benadrukte de waarde van het illusielandchap in het Gooi. Hij gaf ook een waarschuwing mee: "Denk niet dat je veilig bent als Goois Natuurreservaat. Blijf je zorgen in actie omzetten. Soms moet je de strijd aangaan." Oud-minister Pieter Winsemius sloot zich hierbij aan.

Jubileumboek Ons Groene Thuis

Journalist Bart Siebelink schreef het jubileumboek: 'Waarom we op moeten blijven komen voor Ons Groene Thuis'. Het vertelt over hoe we de waarde van dit unieke gebied tot nu toe hebben kunnen behouden, over de druk van buitenaf en de tol van de vooruitgang. Ook de komende decennia, ja zelfs eeuwen, zullen we blijven knokken voor een rijke natuur en een beschermd landschap. Het Goois Natuurreservaat is immers opgericht "ten eeuwigden dage".

ANWB-gebiedsbord voor GNR

Sinds 22 juni staan er twee bruine ANWB-borden langs de A27 bij Hilversum met daarop het karakteristieke illusiëlandschap waar schapen en reeën lopen. Alleen de voor het Gooi kenmerkende kerktorens en televisietoren zijn zichtbaar vanaf de heide, waardoor het een eindeloos en ongerept natuurgebied lijkt. Met het onderschrift 'Beschermd sinds 1932' is dit bord een extra bekroning in ons jubileumjaar.

4. Bescherming en natuurbeheer

Het beheer van onze natuur was, evenals voorgaande jaren, gericht op behoud van biodiversiteit, het verbinden van natuurgebieden en het vinden van een goede balans tussen recreatie en natuurbescherming. Daarnaast was er specifieke aandacht voor het weerbaarder maken van de natuur in relatie tot klimaatverandering.

Het Natuur Netwerk Nederland vormt het kader voor ons natuurbeheer. Om de natuurdoelen te behalen die in onze beheerplannen zijn vastgesteld, voeren we allerlei maatregelen uit. Hiervoor ontvangt het GNR subsidies van de provincie Noord-Holland via de regeling Subsidie Natuur en Landschap (SNL).

Veel beheerwerk wordt door onszelf gedaan, maar waar nodig werken we samen met aannemers, specialistische adviesbureaus of bedrijven. Daarnaast werken er veel vrijwilligers mee in het beheer. Zij helpen met het openhouden van de heide door opgekomen boompjes weg te halen. Ook snoeien ze langs de paden in het bos en verwijderen ze Amerikaanse vogelkers.

Voorjaarsstormen

In februari zijn er enkele zware stormen geweest. Vooral de laatste storm zorgde voor veel schade. Zo raakte de stal van de Schaapskooi in Laren zwaar beschadigd. Inmiddels is deze hersteld. Mede dankzij extra donaties hebben we de stal mooier en duurzamer kunnen maken.

Door de storm waren veel bomen omgewaaid. Onveilige situaties hebben we zo snel mogelijk aangepakt. Op de belangrijkste wegen en paden zijn loshangende takken en scheefstaande bomen verwijderd. Het overige hout blijft in het bos liggen vanwege de ecologische functie. Dood hout leeft: er groeien mossen en schimmels op, maar ook allerlei dieren zijn hiervan afhankelijk.

Er was geen echte schade voor de natuur. Er zijn geen grote stukken bos omgewaaid, maar voornamelijk losse bomen en op sommige plekken meerdere bij elkaar. Dit biedt juist kansen voor de natuur, omdat het zorgt voor meer variatie en daarmee voor een grotere biodiversiteit.

Gevarieerde bosranden

Overgangen van het ene ecosysteem naar het andere geven de hoogste biodiversiteit. Juist op deze plekken vind je vaak bijzondere soorten; de zogenaamde specialisten die specifieke eisen stellen aan hun leefomgeving. Op verschillende plekken hebben we gewerkt aan een meer geleidelijke en gevarieerde overgang van bos naar heide.

In Kamphoeve, onderdeel van het Spanderswoud, zijn eerder al bomen weggehaald voor de ontwikkeling van heide. De

overgangen van deze open plekken naar het bos waren erg abrupt. Op een locatie is de bosrand opener gemaakt door bomen te verwijderen. Langs de rand zijn nieuwe bomen en struiken geplant voor meer variatie. Op andere plekken is meer ruimte gemaakt voor de aanwezige loofbomen (eik, beuk, berk en lijsterbes) door het weghalen van Douglassparren. Hierdoor is een geleidelijke overgang ontstaan; het landschap is afwisselender en ecologisch veel rijker geworden.

Een ander voorbeeld is het natuurgebied Bikbergen bij Huizen. Door een bosrand hier niet meer terug te snoeien, laten we deze geleidelijk overgaan in een akker. Dit vormt een onderdeel van de natuurverbinding van de Tafelbergheide naar de Vliegheide.

Groot onderhoud rasters

In veel van onze natuurgebieden staan rasters (hekken) om het vee dat hier loopt binnen te houden. Door te grazen zorgen runderen en schapen voor meer variatie in de natuur. Om deze gebieden toegankelijk te houden voor bezoekers zijn er klaphekken en fietssluisen. Het GNR is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud hiervan. Het is belangrijk dat de rasters en toegangen stevig en veilig blijven, zodat de dieren niet uit het gebied kunnen ontsnappen.

Afgelopen jaar is op een aantal locaties groot onderhoud gepleegd aan deze rasters, waaronder de Nieuw Bussummerheide, Erica terrein, Laapersveld en Laapersbos. Deze stonden er al meer dan vijftien jaar en waren hard toe aan een opknapbeurt. Toen de rasters werden aangelegd, was daar weerstand tegen. Nu zijn ze geaccepteerd en waarderen veel bezoekers juist de begrazing door runderen en schapen. De rasters zijn inmiddels gecontroleerd en waar nodig vervangen. Veel toegangshekken en roosters zijn vernieuwd of hersteld.

Droogte

Ook in 2022 was het een erg droge zomer. Er viel weinig regen, de grondwaterstand zakte flink en bleef opvallend lang laag. Dat zagen we doordat het waterpeil in de vennen en plassen nog tot in december laag stond. Dit heeft een negatief effect op het waterleven in poelen en plassen; onder meer amfibieën hebben hier onder te lijden.

We zagen deze zomer veel blad op de grond liggen. Verschillende bomen kozen ervoor om hun bladeren eerder te laten vallen vanwege de droogte. Het probleem is dat ze dan nog veel voedingsstoffen bevatten. In de herfst trekken bomen die er eerst uit, waardoor de bladeren verkleuren. Deze zomer zagen we echter veel blad liggen dat nog groen was. Gebeurt dit te vaak, dan verzwakt het de boom.

Daarnaast zagen we veel meer droge en dode takken in bomen en struiken. Dat levert ons extra werk op, omdat we alert moeten zijn op dood hout langs paden en wegen. Dat geldt ook nu nog, vele maanden na de droogte. Plekken die al gecontroleerd zijn, kunnen ineens weer (potentieel) gevaarlijke situaties opleveren.

Heidebeheer

Om de heide gezond te houden, werken we aan een gevarieerde hei met zowel jonge als oude planten. Zo zijn op de Westerheide en Bussummerheide delen van de oude heide gemaaid om te kunnen verjongen. Ook zijn er zanderige plekken gemaakt om jonge heide meer kans te geven. Bij de Postiljonheide was het laatste stukje van de heide dichtgegroeid met grove den en Amerikaanse vogelkers. Dit is open gemaakt, zodat de heide zich hier weer kan ontwikkelen. Om te voorkomen dat het opnieuw dichtgroeit, worden nu tijdig opkomende boompjes verwijderd.

Op de Monnikenberg is een kleine open plek gemaakt voor heide. Deze zal als stapsteen functioneren in de nieuwe natuurverbinding die hier wordt aangelegd. Tenslotte zijn er bloemmakers aangelegd op de Zuider-, Wester- en Bussummerheide. Deze fungeren als een soort voedselbank voor insecten en vlinders. Net zoals vroeger bij de extensief beheerde akkers van de Erfgooiers het geval was.

Natuurmonitoring en waarnemingen

Elk jaar wordt de natuurontwikkeling in onze gebieden gemonitord. Dit gebeurt volgens de zogenaamde SNL-monitoring, de standaard voor alle natuurgebieden in Nederland. Hierbij wordt gedurende vele jaren dezelfde werkwijze gevolgd. Zo kunnen we gegevens vergelijken en ontwikkelingen door de tijd heen zien. Bij de monitoring kijken we naar het voorkomen van specifieke soorten van bepaalde groepen, zoals broedvogels, flora, vlinders, sprinkhanen en libellen. Ook wordt gekeken naar vegetatietypen en de structuur hiervan.

In 2022 is de monitoring wederom uitgevoerd door de Bosgroep Midden Nederland. Er is onder meer gemonitord voor de Naarder Eng (bosflora), Bikbergen (broedvogels), Noordkant Laren (bosflora), Wester- en Bussummerheide (vegetatie), Monnikenberg (dagvlinders en sprinkhanen) en in De Zuid (dagvlinders en sprinkhanen).

Archeologisch onderzoek Westerheide

In januari is veldwerk uitgevoerd van een archeologisch onderzoek naar een schapenkamp op de Westerheide. Het terrein is onderzocht met metaaldetectoren. Vervolgens zijn er drie proefvlakken gegraven om de bodemopbouw en eventuele bodemsporen vast te leggen. Ook zijn er bodemmonsters genomen om de ouderdom vast te stellen en voor pollenonderzoek. Dit laat ons zien welke begroeiing er was in een bepaalde periode en zegt iets over het landschap en het gebruik daarvan door de mens. Tijdens het veldwerk zijn geen direct opvallende vondsten of waarnemingen gedaan.

Aanpassing Natuurbrug Laarderhoogt

In september zijn aanpassingen gedaan in de hekwerken van de toeloop van Natuurbrug Laarderhoogt. Dit dient ter versterking van het rustgebied voor reeën en andere dieren die de natuurbrug gebruiken.

Bijzondere waarnemingen

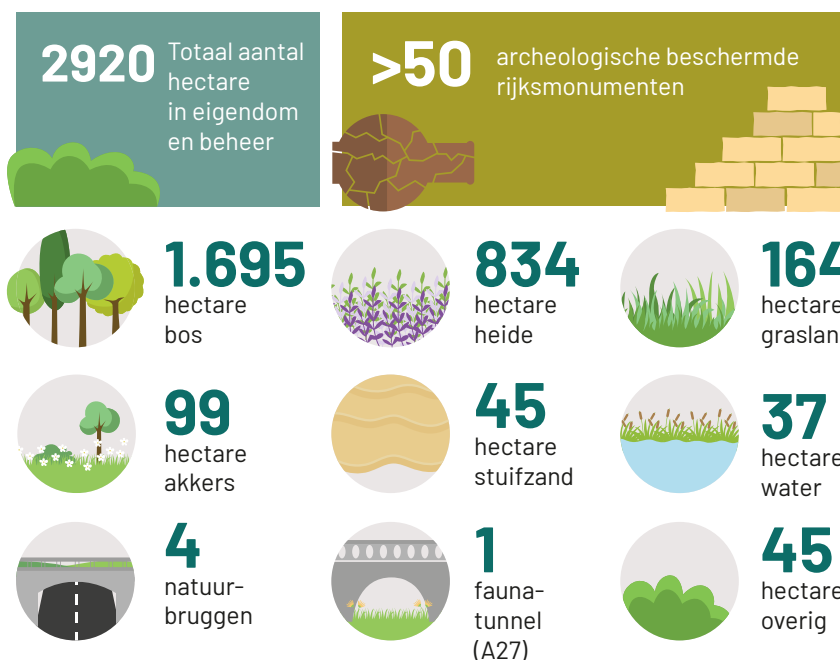
In 2022 is voor het eerst vastgesteld dat er een wolf in de gebieden van het Goois Natuurreservaat is geweest: een primeur voor Noord-Holland. In april werd een dood en aangevreten ree gevonden. Na DNA-onderzoek bleek het inderdaad om een wolf te gaan.

Er zitten meerdere kanten aan de komst van de wolf. Het is een dier dat hier van nature thuishoort en bovendien uit zichzelf hierheen gekomen is. Dit laat zien dat de natuur en verbindingen in onze gebieden geschikt zijn voor de wolf. Als toppredator heeft de wolf een belangrijke rol in het ecosysteem; hij staat bovenaan de voedselpiramide.

Zijn komst geeft echter ook zorgen. Zeker een zwervende wolf wil nog wel eens vee pakken, zoals schapen. Uit voorzorg hebben wij daarom op een aantal locaties onze rasters wolfbestendig gemaakt, zodat de schaapskuddes hier 's nachts veilig staan. Daarnaast hebben we de geiten die in het Laarder Wasmeer graasden, in de schaapskudde geïntegreerd. Dit grote gebied kunnen we namelijk niet afdoende beveiligen tegen de komst van een wolf.

Infographic beheer

jaar 2022

Grote grazers in denatargebieden

Runderen

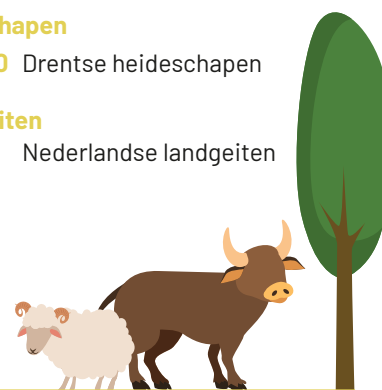
- 38 Schotse hooglanders
- 22 Charolais

Schapen

- 370 Drentse heideschapen

Geiten

- 9 Nederlandse landgeiten

www.gnr.nl

[f](#) [@](#) [@gooisnatuurreservaat](#)

[@](#) [@mooigooi](#)

*Het aantal hectare is gemeten in GIS. Dit geeft een kleine afwijking met de oppervlaktes in het Kadaster.

5. Belangenbehartiging

Er zijn veel maatschappelijke en ruimtelijke ontwikkelingen die het Goois Natuurreservaat direct of indirect raken. Bij gebiedsprocessen en projecten wordt regelmatig gevraagd om onze inbreng. In andere gevallen willen wij zelf graag onze kennis en inzichten uitdragen. Denk aan planprocedures waarin GNR een zienswijze geeft vanuit het belang van natuur en landschap. Hieronder enkele projecten en processen waaraan wij in 2022 een bijdrage leverden.

Projecten van andere partijen

Natuurbrug Westerheide

Bij de N525, de Hilversumse straatweg te Laren, wordt de realisatie van een natuurbrug voorbereid. De provincie voert de regie en de gemeenten Laren en Hilversum en het Goois Natuurreservaat zijn hier nauw bij betrokken. In 2022 is een informatiebrief verspreid met een stand van zaken rondom het proces en de planvorming van de natuurbrug tot nu toe. Daarnaast is een plan van aanpak opgesteld om de plannen verder uit te werken tot een definitief ontwerp. Dit is met de lokale bestuurlijke partijen (gemeente Laren, Hilversum en Goois Natuurreservaat) besproken. Ook is voor betrokkenen uit Laren een veldbezoek georganiseerd. Hierbij is een bezoek gebracht aan de bestaande natuurbrug Laarderhoogt (2015), de beoogde locatie aan de N525 en de grote faunatunnel onder de A27 (gerealiseerd in 2018). Op basis hiervan kan de discussie gevoerd worden of de natuurverbinding een brug of tunnel moet worden. Hierbij vormen de ecologische effectiviteit en landschappelijke inpassing belangrijke aspecten.

Wateraanvoer en aanvulling Gooi

Op initiatief van de drinkwaterbedrijven PWN, Waternet en Vitens heeft GNR deelgenomen aan diverse workshops over de toenemende drinkwatervraag. De belangrijkste aanleidingen zijn verdroging door klimaatverandering en de verwachte bevolkingstoename. Er wordt gedacht aan aanvulling van de grondwatervoorraad in het Gooi met oppervlaktewater uit het Gooimeer of het Amsterdam-Rijnkanaal. Dit in combinatie met het weer oppompen van dat water ten behoeve van de drinkwaterbereiding. Er is door ons aandacht gevraagd voor een integrale benadering, gebaseerd op het watersysteem van de gehele Gooi en Vechtstreek. Een randvoorwaarde is dat de beschikbaarheid van voldoende (kwel)water van goede kwaliteit voor de natuurgebieden in Gooi en Vechtstreek gewaarborgd en liefst versterkt wordt.

Toekomstbestendig watersysteem Heuvelrug Gooi en Vechtstreek

In opdracht van de Regio Gooi en Vechtstreek is een onderzoek gestart naar hoe het watersysteem van de regio toekomstbestendig kan worden gemaakt. Naast de regio zijn de provincie, het waterschap en drinkwatermaatschappijen opdrachtgevers. Het doel hiervan is te komen tot een adaptieve Heuvelrug, Gooi en Vechtstreek waarin een

toekomstbestendige wisselwerking is tussen het bodem- en watersysteem, functies en inrichting. Daarbij wordt rekening gehouden met klimaatverandering en te verwachten ruimtelijke ontwikkelingen. GNR neemt deel aan de bijeenkomsten en deelt haar inzichten, met als doel de natuurgebieden zo goed mogelijk te beschermen tegen droogte en de gevolgen van waterwinning.

Ruimtelijke plannen

Buurtschap Crailo

GNR is betrokken bij de ontwikkeling van buurtschap Crailo. In ons perceel hier lagen oefengebouwen die niet langer in gebruik waren. Deze zijn inmiddels gesloopt en op de vrijgekomen plek krijgt de natuur nu de ruimte.

Bouwplan Driftweg te Naarden

Door GNR zijn twee zienswijzen met bezwaren ingediend bij de gemeente Gooise Meren over de plannen voor de realisatie van een groot en hoog appartementencomplex in de Naardereng (onderdeel van het Natuur Netwerk Nederland). Naast GNR maken ook andere natuur- en milieuorganisaties, omwonenden, gemeente Huizen en provincie Noord-Holland bezwaar. Na behandeling in de gemeentelijke bezwaarcommissie heeft het college van B&W de bezwaren gegrond verklaard en besloten haar eerdere besluiten te herroepen en de vergunningaanvragen alsnog af te wijzen. In oktober en november zijn door de gemeente nieuwe omgevingsvergunningen voor dezelfde bouwplannen afgegeven. Inhoudelijk is er aan de bezwaren niet tegemoet gekomen. Eind 2022 zijn opnieuw bezwaarschriften ingediend.

Arenapark Hilversum; scenariostudie

In vervolg op het Masterplan Arenapark is een scenariostudie uitgevoerd die mogelijke ontwikkelrichtingen beschrijft van het bedrijventerrein Arenapark in Hilversum. Hierin is een omvangrijk woningbouwprogramma (tot 1.100 woningen) opgenomen. Dat betekent veel meer inwoners en hoogbouw in het plangebied. Dit raakt aan de doelen en waarden van het Goois Natuurreservaat: het landschap en de recreatieve druk op natuurgebieden. GNR heeft bij de gemeenteraadsleden aandacht gevraagd voor deze punten. We hebben voorgesteld om bij de planontwikkeling een landschapstoets toe te passen om het illusielandschap te behouden.

Crailoseweg

Het GNR heeft overleg gevoerd met de provincie Noord-Holland over de Crailoseweg (N527). Het beoogde doel is tweeledig: oversteken veiliger maken voor wandelaars, fietsers en ruiters, en voorzieningen treffen om wildaanrijdingen te voorkomen.

Concept-Omgevingsvisies in het Gooi

Er is op verzoek van de Gooise gemeenten Hilversum, Huizen en Gooise Meren inbreng geleverd door het GNR voor hun omgevingsvisies.

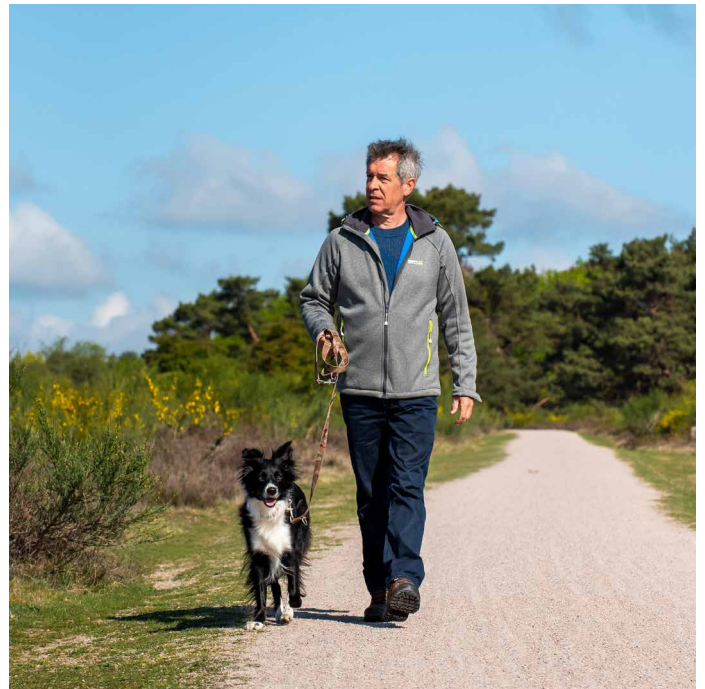
6. Recreatie

Onze natuurgebieden worden primair beheerd voor de natuur en biodiversiteit. Mensen laten genieten van die natuur is echter ook een belangrijk onderdeel van ons werk. Het is steeds weer een uitdaging om een goede balans te vinden tussen bescherming en beleving van onze natuur. Hierbij hebben we bovendien te maken met verschillende soorten bezoekers, die allemaal hun eigen belangen hebben, denk aan wandelaars, fietsers en ruiters.

Toezicht en handhaving

Over het algemeen houden bezoekers zich goed aan de gestelde toegangsvoorwaarden. De meeste mensen zijn zich ervan bewust dat een natuurgebied om ander gedrag vraagt dan een recreatieterrein of de stad. Bezoekers die zich niet aan de regels houden, zijn gelukkig een uitzondering. Zij hebben echter een onevenredig grote impact op de natuur en op andere bezoekers. Vooral mensen die hun hond niet aanlijnen of niet onder controle hebben, zorgen voor overlast. Ook tussen wandelaars en fietsers spelen geregeld ergernissen en conflicten. Daarnaast komen het achterlaten van afval en buiten de paden lopen relatief veel voor.

Helaas is het ook nodig dat de boswachters (BOA) optreden. Het afgelopen jaar zijn er 100 boetes uitgeschreven, 92 formele waarschuwingen gegeven en 516 constatering van overtredingen gedaan. Hiervan was 64% voor een loslopende hond, 9% verkeersovertreding, 2% betreding rustgebied, 1% afvaldumping en 24% overig. Het is niet ons doel om boetes uit te delen, maar waar nodig wordt dit middel ingezet. We lossen het echter liever anders op.

Groot onderhoud ruiterspaden

Dankzij de aanschaf van twee hydraulische schuiven hebben we het afgelopen jaar groot onderhoud kunnen doen aan ruiterspaden. Hiermee kunnen we de paden gladtrekken en tegelijkertijd de doorgang snoeien, zodat het weer veilig is voor ruiters. De eerste ruiterspaden in De Zuid, bij het Laapersbos en de Zuiderheide en Postiljon zijn al aangepakt. Bij het onderhoud van de rasters worden de toegangshekken voor ruiters meegenomen. Waar nodig worden deze hersteld of vervangen.

Veteranenbomen behouden

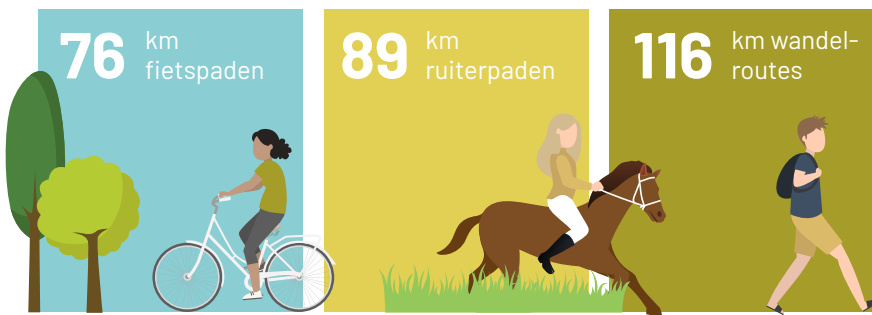
In het Spanderswoud staat een aantal zeer oude beukenbomen langs het fietspad en ruiterspad vanaf de Oude Meentweg. Deze bomen noemen we ook wel veteranenbomen. Ze bieden een thuis aan allerlei soorten en hebben daardoor een waardevolle functie voor de natuur. Ze vormen echter ook een risico voor bezoekers, omdat ze nog wel eens een tak laten vallen of zelf omvallen. Daarom sneuvelen deze veteranenbomen vaak omwille van de veiligheid. Om de veteranen in het Spanderswoud te sparen, hebben we het fietspad en ruiterspad verlegd. Zo kunnen deze beuken langzaam afsterven én blijft het veilig voor de bezoekers.

Infographic Natuur beleven

jaar 2022

Goois
Natuurreservaat

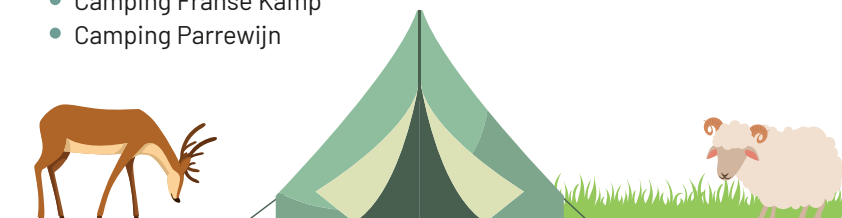
5 uitkijkpunten

- Magdalenaberg
- Eukenberg
- Tafelberg
- Berg op Anna's Hoeve
- Vogelkijkhut Hilversums Wasmere

2 seizoen campings

- Camping Franse Kamp
- Camping Parrewijn

32 parkeerplaatsen

2 kleuterpaden

1 speelbos 't Laer

www.gnr.nl [f](#) [@](#) [@gooisnatuurreservaat](#) [t](#) [@mooigooi](#)

7. Communicatie en fondsenwerving

Er zijn nog veel inwoners van het Gooi die het Goois Natuurreservaat niet (goed) kennen. Vaak weten ze wel de namen van natuurgebieden dichtbij huis, maar ze beseffen niet dat deze natuur onderhouden wordt door het GNR. Ook weten ze niet dat het Goois Natuurreservaat een onafhankelijke stichting is en dus hun steun nodig heeft. Bovendien realiseren veel mensen zich niet dat natuur kwetsbaar is en dat de bescherming en het beheer ervan veel inspanning vraagt.

Naamsbekendheid vergroten

We hebben ons jubileumjaar aangegrepen om de naamsbekendheid van het Goois Natuurreservaat te vergroten. Een grotere naamsbekendheid is de basis voor meer draagvlak, meer donateurs en andere manieren van steun. We hebben dat gedaan met een mix van activiteiten en communicatiemiddelen om een zo groot mogelijke doelgroep te bereiken. Er waren onder meer een grote publiekscampagne, een jubileumkalender en -boek, een symposium en een groot schaapscheerdersfeest. Ook is de website vernieuwd.

Onderzoek naar effect jubileum

Om de effecten van onze jubileumactiviteiten te meten, is in november 2021 een 'nulmeting' uitgevoerd onder inwoners van het Gooi. Een jaar later is opnieuw een meting gedaan. Hieruit blijkt dat de bekendheid van het Goois Natuurreservaat in het jubileumjaar is toegenomen. Een ruime meerderheid kent het Goois Natuurreservaat op zijn minst van naam. Ook wordt het GNR sterker als een betrouwbare organisatie gezien. Verder is de organisatie (of zijn de activiteiten) redelijk goed zichtbaar geweest. Opvallend is dat meer betrouwbaarheid of zichtbaarheid niet automatisch leidt tot geefbereidheid. Er is groot draagvlak voor natuurbescherming, maar de bereidheid om te steunen blijft achter. Dit sluit aan bij de landelijke trend en wordt beïnvloed door de economische situatie en toestand in de wereld.

- De bekendheid van GNR is toegenomen in het jubileumjaar: van 67% naar 80%.
- Inwoners hebben een positief beeld van GNR, én zien ons (nog meer) als een betrouwbare organisatie: van 77% naar 87%.
- Driekwart van de ondervraagden heeft tijdens het jubileumjaar iets gezien of gehoord over de onderwerpen of activiteiten van GNR.
- Er is groot draagvlak voor natuurbescherming in de regio, al blijft de bereidheid om hier zelf een bijdrage aan te leveren achter: ongeveer een derde wil dit doen.

Hoogtepunten in media

Naast het jubileumnieuws kregen de volgende onderwerpen in 2022 aandacht in de pers:

De impact van de storm in februari, project De Groene Schakel en de aanleg HOV, de wolf, 1000-soortendag, onderzoek natuurbrug zanderij Crailoo, tien jaar speelbos 't Laer, stikstof, droogte en de uitreiking van de Emiel Ludenpenning.

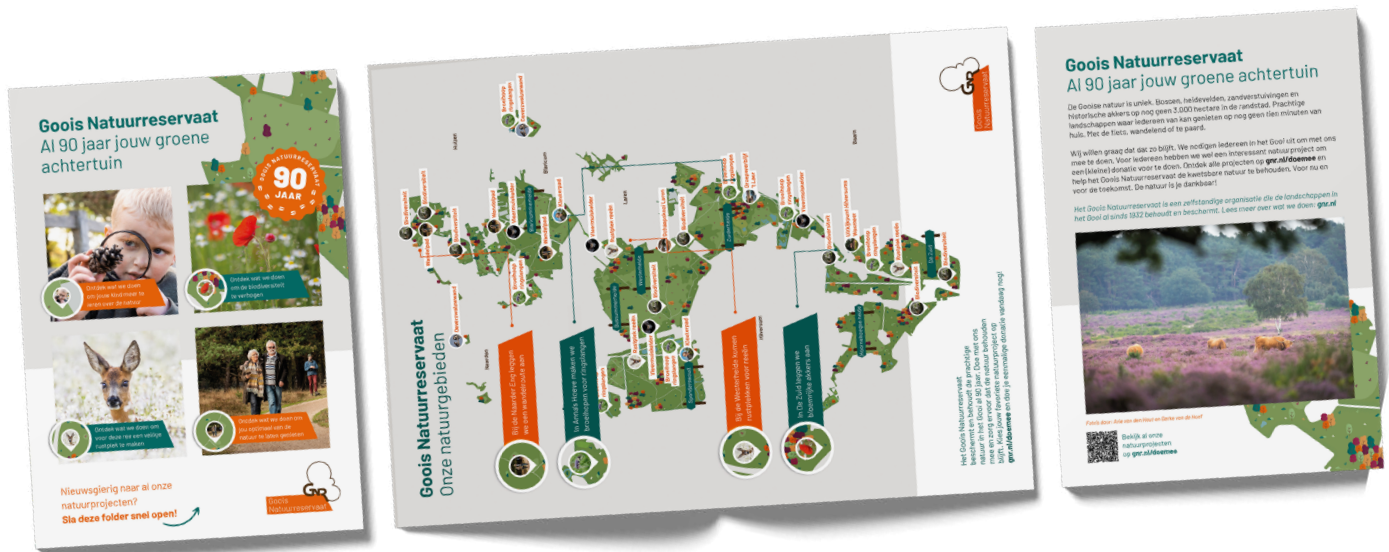

Ook dit jaar verscheen er elke twee weken een column van één van onze boswachters in de huis-aan-huisbladen van Enter Media. Deze worden in de hele regio van het Gooi verspreid: Bussums Nieuws, Muider Nieuws, Naarder Nieuws, Gooi en Eembode, Laarder Courant de BEL en Nieuwsblad voor Huizen.

Jubileumuitingen

Voor ons jubileum hebben we een jaarkalender gemaakt. Met dit exclusieve product in beperkte oplage hebben we het jubileumjaar feestelijk afgetrapt. Daarnaast hebben we een speciaal jubileumlogo laten maken die we het hele jaar gebruikt hebben voor alle jubileumuitingen.

Vrijwilligers

Dankzij onze 350 vrijwilligers wordt de natuur in het Gooi nog beter beschermd en kunnen meer mensen hiervan genieten. Dit jaar is de gehele kledinglijn van de vrijwilligers vernieuwd. De vrijwilligers die beheerwerk doen, hebben eind 2022 een vrijwilligersovereenkomst ontvangen om wederzijdse afspraken vast te leggen. Digitalisering van de ondertekende overeenkomsten staat gepland voor 2023.

Provinciale vrijwilligersdag

Voor alle vrijwilligers die actief zijn in het natuur- en landschapsbeheer in Noord-Holland heeft een ontmoetingsbijeenkomst plaatsgevonden. Er waren diverse thema's en workshops waaraan vrijwilligers konden deelnemen. Een aantal hiervan is door GNR-medewerkers begeleid.

Afscheid Jaap Vlaanderen

Jaap Vlaanderen heeft na veertig jaar afscheid genomen van 'zijn' 350 vrijwilligers op de traditionele vrijwilligersmiddag. Met mooie en warme woorden voor een man die zich met hart en ziel heeft ingezet voor natuur, landschap en erfgoed in het Gooi. Voor zijn werk ontving Jaap in de Week van de Erfgoeier de Emil Ludenpenning. Deze prijs is een gezamenlijk initiatief van de Stichting Stad en Lande van Gooiland, Stichting Tussen Vecht en Eem, Vereniging Vrienden van het Gooi en het GNR. De penning wordt toegekend aan personen of instellingen die zich bijzonder verdienstelijk hebben gemaakt op het gebied van de regionale geschiedenis en het behoud van cultureel en landschappelijk erfgoed.

Mensen die ons werk steunen

jaar 2022

 2.541
papieren nieuwsbrief
lezers

 5.761
lezers digitale
nieuwsbrief

 14.896
Facebookfans
(3% gestegen)

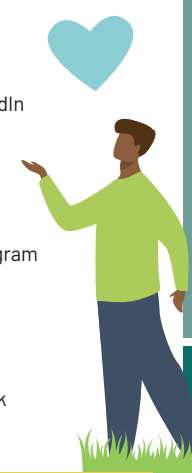
 224.912
unieke bezoekers op
de website per jaar
(135% gestegen)

 1.795
volgers op Twitter
(4% gestegen)

 940
volgers op LinkedIn
(28% gestegen)

 1.413
volgers op Instagram
(45% gestegen)

 1.274
volgers op TikTok
(39% gestegen)

5.535
donateurs
in 2022

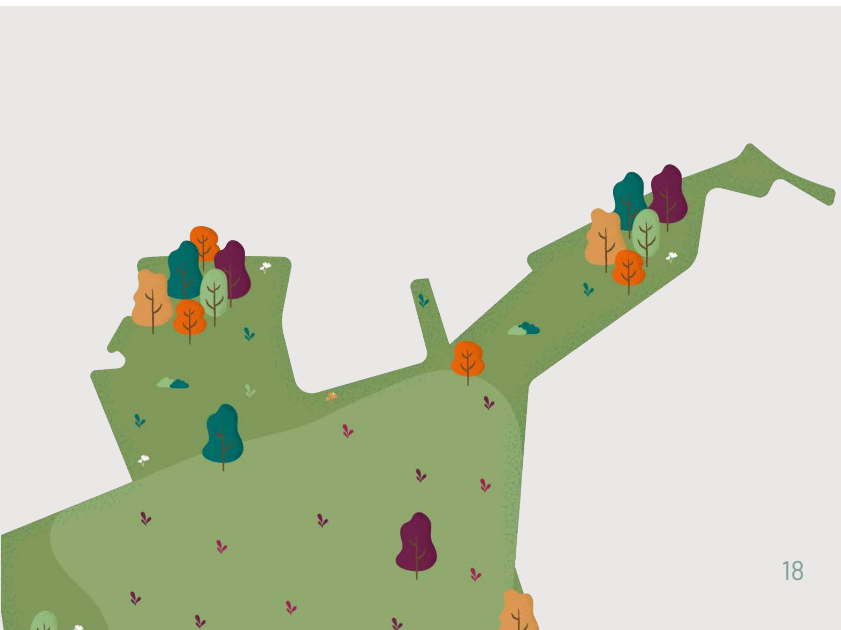

Stijging donateurs 10%

- Begunstigers en Gooise Natuurbeschermers
- Vrienden van de kudde
- Adoptanten van een schaap
- Adoptanten van een rund
- Giften
- Periodieke schenkingen

7 Bedrijven die ons steunen

 www.gnr.nl   @gooisnatuurreservaat @mooigooi

8. Educatie

Natuurlijkhebbers hebben vrijwel allemaal in hun jeugdervaringen opgedaan in de natuur; die maken dat zij zich nu sterk maken voor het behoud ervan. Daarom wil het Goois Natuurreservaat nadrukkelijk ook kinderen en jongeren welkom heten in haar gebieden, om hen de natuur te laten ervaren en beleven.

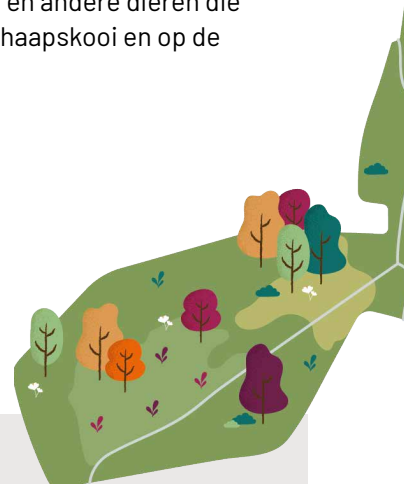
Ontwikkeling educatievisie

In juni zijn we gestart met het ontwikkelen en implementeren van het educatieve uitvoeringsprogramma 'Leren in en over het Goois Natuurreservaat'. Dit programma gaan we de komende drie jaar opzetten en implementeren. Het bestaat onder meer uit een doorlopende leerlijn van groep één van het basisonderwijs tot klas zes vwo van het voortgezet onderwijs. Vanuit de regiefunctie werken wij intensief samen met partijen als IVN en Stichting Omgevingseducatie, die we betrekken bij de uitvoering van onze programma's.

Dit najaar ontvingen wij het verheugende bericht dat we dit programma kunnen financieren met een legaat van de Vereniging Vrienden van het Gooi. De Vrienden van het Gooi en het Goois Natuurreservaat onderkennen beide het belang van natuureducatie, om daarmee kinderen en jongeren in contact te brengen met hun natuurlijke leefomgeving.

Basisscholen ontdekken Gooise heide

Voor het basisonderwijs groep 7 en 8 is dit voorjaar het programma 'Ontdek de Gooise Heide' ontwikkeld. Het richt zich op het ontstaan en gebruik van de heide vroeger en nu; kinderen leren over de planten, schapen en andere dieren die er leven. In 2022 hebben er negentien groepen met in totaal 494 leerlingen meegedaan bij de schaapskooi en op de Blaricummerheide.

9. Projecten

Dankzij bijdragen van onder meer de Nationale Postcode Loterij heeft het Goois Natuurreservaat in 2022 weer een aantal projecten kunnen realiseren en opstarten. Zo zijn de herinrichtingswerkzaamheden op landgoed Monnikenberg afgerond en is de laatste fase van het project Voltooiing Groene Schakel voorbereid. We hebben plannen gemaakt voor natuurverbetering en -herstel in verschillende van onze gebieden. Ook zijn we gestart met de vernieuwing van onze parkeerterreinen op de Fransche Kamp en de voorbereiding van de nieuwbouw van groepsverblijf 't Laer.

HOV in 't Gooi en Voltooiing Groene Schakel

Provincie Noord-Holland realiseert samen met het Goois Natuurreservaat, de gemeenten Hilversum en Laren, Rijkswaterstaat en ProRail het project Voltooiing Groene Schakel in onze natuurgebieden Anna's Hoeve en landgoed Monnikenberg. Ook de aanleg van een nieuwe busbaan, het verleggen van de Weg over Anna's Hoeve en de realisatie van de natuurbrug (ondergebracht in project HOV in 't Gooi) maken hier onderdeel van uit. Als terreineigenaar zijn wij kritisch en constructief betrokken bij de voorbereiding en uitvoering van deze projecten. Wij vragen aandacht voor de belangen van natuur, landschap en recreatie.

De natuurbrug Anna's Hoeve is dit jaar opgeleverd en verbindt nu samen met de faunatunnel onder de A27 de natuur tussen de Utrechtse Heuvelrug en het Gooi. Daardoor kunnen dieren makkelijker de wegen en spoorlijn passeren. Door een combinatie van aanpassingen ontstaat hier een aaneengesloten en afwisselend natuurgebied voor mens en dier.

De herinrichting van ons landgoed Monnikenberg is inmiddels vrijwel gereed. Er zijn verschillende aanpassingen gedaan die de beleving en de natuurwaarde van het landgoed vergroten. Zoals het herstel van het voormalig Monnikenwater, de aanleg van een vlonderpad en de realisatie van een nat heidegebied. Een deel van de oude akker is opnieuw ingericht als foerageergebied voor de dassen die hier leven. Ook is er een schapenweide met wolfwerende omheining aangelegd voor onze kudde. Een gedeelte van het landgoed is ingericht als rustgebied voor dieren en zal voortaan afgesloten zijn voor bezoekers.

De laatste stap is de opheffing van de oude weg over Anna's Hoeve. Het asfalt wordt verwijderd en daarna wordt het gebied ingericht als natuur. Ook worden er nieuwe recreatievoorzieningen aangelegd, zoals wandel- en fietspaden en een vlonderpad. De oplevering van het project is gepland in de tweede helft van 2023.

Plan Huydecopersweg

Het plan voor natuurontwikkeling, waterberging en recreatieve paden op de plaats van de voormalige op- en afrit van de A27 is al geruime tijd klaar. Helaas is er vertraging opgetreden in de overdracht van de gronden. Daardoor konden wij in 2022 nog niet starten met de inrichting van het gebied. De verwachting is dat dit in de loop van 2023 gaat gebeuren.

In november is de nieuwe tunnel voor wandelaars, fietsers en ruiters bij de Maartensdijkseweg geopend. Deze tunnel verbindt onze natuurgebieden Laapersveld en Huydecopersbos. Hij vervangt de onveilige en onbewaakte overweg op deze plek. Ook kunnen onze herders nu veilig met de schaapskudde het spoor passeren. Zij hebben de tunnel officieel geopend. Onderdeel van het plan Huydecopersweg is de realisatie van een nieuwe wandel- en fietsroute door de tunnel.

Natuurverbindingen Hoorneboeg en Laarderhoogt

Om de effectiviteit van de natuurverbindingen Hoorneboeg en Laarderhoogt te vergroten, wil het Goois Natuurreservaat de toelopen naar de natuurbruggen verbeteren om deze beter geschikt te maken voor verschillende soorten dieren. Aanvankelijk zouden wij hiervoor grotere, aaneengesloten percelen bos kappen. Deze plannen zijn de afgelopen jaren aangepast aan nieuwe wetenschappelijke inzichten op het gebied van bosecologie en bosbeheer. In de nieuwe plannen vinden stapsgewijs kleinere aanpassingen van de toelopen plaats (zogenaamde mozaïek-ingrepen) waarbij de effecten langdurig gemonitord worden. De provincie Noord-Holland subsidieert deze ingrepen en gaat inmiddels akkoord met de gewijzigde aanpak.

Natuurherstelmaatregelen Programma Natuur

Via het Programma Natuur willen Rijk en provincies de natuur versterken en verbeteren. Dit door de effecten van stikstof in de natuur tegen te gaan en de natuur in natuurgebieden een positieve impuls te geven. Het Goois Natuurreservaat heeft van de provincie groen licht gekregen voor het uitvoeren van twee meerjarige deelprojecten. Eén project is gericht op bestrijding van de invasieve exoot Japanse Duizendknoop op 36 locaties van het Goois Natuurreservaat. Het andere draait om de toediening van steenmeel in bos en heide om de mineralenbalans in de bodem te herstellen en daarmee de groei van bomen en planten. De aangevraagde subsidie is gehonoreerd en bedraagt circa € 1,4 miljoen. De voorbereidingen voor beide projecten zijn dit jaar gestart. De uitvoering zal plaatsvinden in de periode 2023-2025.

10. Aankoop en grondzaken

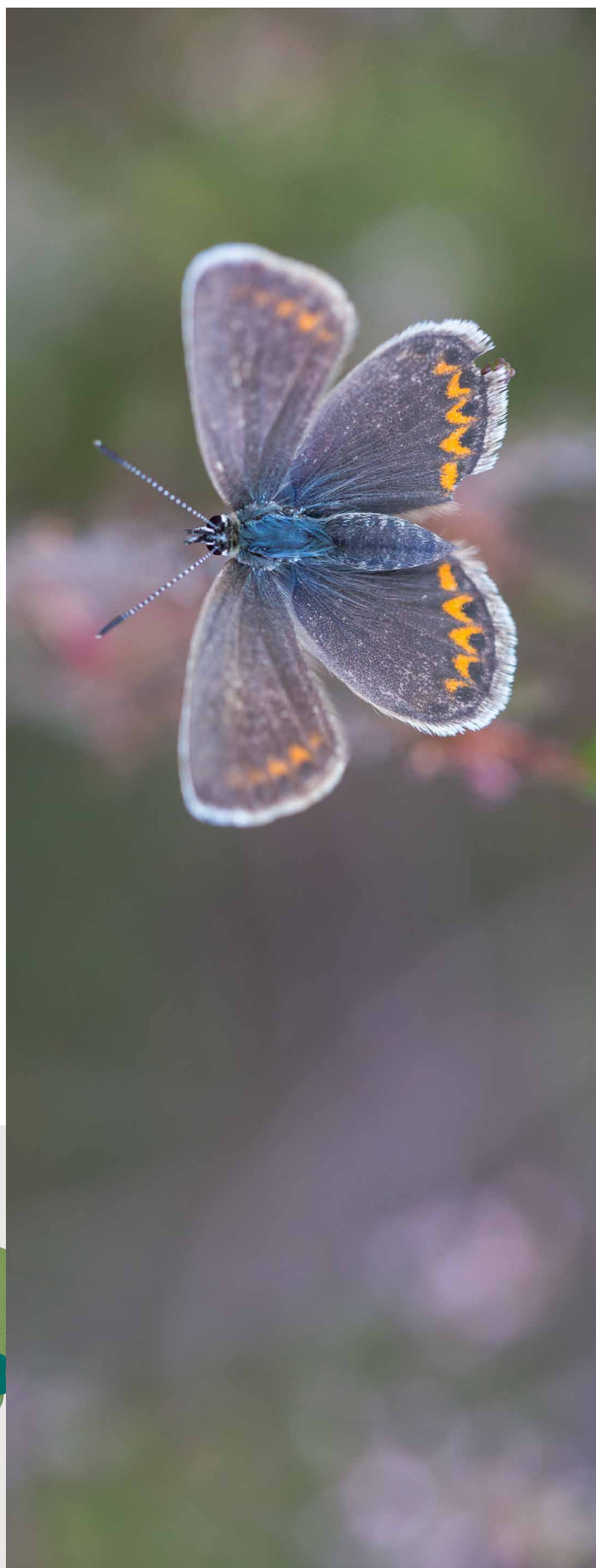
Op het gebied van vastgoed en grondzaken heeft zich een aantal zaken afgespeeld. Zo is er een vervolg gegeven aan het eerder opstelde uitvoeringsbeleid vastgoed 2021 in de vorm van een uitvoeringprogramma voor 2023. Er zijn verschillende grondaankopen voorbereid en gerealiseerd. Daarnaast blijven we onze grenzen beschermen.

Aankoop

We hebben het Kocherbos in Muiderberg verworven en daarmee een prachtig oud loofbos veiliggesteld. Door deze aanwinst is het GNR-areaal met zo'n 8,5 hectare uitgebreid. Ook hebben we meer bos gekregen door kavelruil bij twee transacties. Hierbij is onder andere een weg geruimd voor bos. Per saldo heeft het Goois Natuurreservaat er daardoor 6.000 m² extra bos bijgekregen.

Grenskwesties

In vervolg op de inventarisatie van grenskwesties is een belangrijk dossier in Hilversum opgelost. De in bezitgenomen grond is teruggevorderd en het verjaarde gedeelte is verkocht. Daarmee is het risico op verjaring voorkomen en is een win-win situatie bereikt zonder gang naar de rechter.

11. Organisatie en bestuur

Ontwikkelingen organisatie

In maart van dit jaar vervielen de meeste coronamaatregelen. Voor de GNR-medewerkers was het een opluchting om weer 'normaal' met elkaar te kunnen vergaderen, op kantoor te werken en mensen te kunnen ontvangen. Tegelijkertijd zijn management en medewerkers tijdens de lockdownperiodes vertrouwd geraakt met (de voordelen van) thuiswerken. Het Goois Natuurreservaat kon dit technisch ook steeds beter faciliteren, onder meer door het vervangen van pc's met laptops. Medewerkers die voorheen eigenlijk altijd op kantoor werkten, hebben na de coronaperiode het hybride model van deels thuiswerken en deels op kantoor omarmd. Dit is een vast onderdeel van onze werkcultuur aan het worden. Daarom is in 2022 een thuiswerkportaal ontwikkeld, waarin medewerkers kunnen aangeven welke dagen ze thuiswerken. Deze wordt vanaf januari 2023 in gebruik genomen, in lijn met de cao en belastingregels.

Tien bijzondere momenten uit 90 jaar Goois Natuurreservaat

Aan alles komt een eind... Met deze speciale nieuwsbrief sluiten we ons jubileumjaar af. Het was een prachtig jaar met veel verschillende activiteiten van klein tot groot. Samen met duizenden inwoners van het Gooi! Op deze poster kijken we aan de hand van een aantal aansprekende foto's terug op onze geschiedenis.

2007
Trektocht over Utrechtse Heuvelrug
Het Goois Natuurreservaat vraagt aandacht voor de versnippering van de natuur. Herders Johan Griffioen en Mirjam de Hiep lopen met de kudde in drie weken meer dan honderd kilometer van de Grebbeberg naar het Gooi.

1967
Kamperen in het Gooi
Dagkamperen is in de jaren 60 een veelvoorkomend fenomeen in het Gooi.

2022
Schaapscheetersfeest
Het scheren van de kudde wordt al vanaf de jaren 50 groots gevierd in het Gooi. Altijd op de eerste zaterdag van juni.

1949
Paddenstoelen tentoonstelling
In de gangen van de school werd ieder jaar de herfststukjes van de kinderen tentoongesteld. Soms met wel 100 verschillende soorten paddenstoelen.

1970
Actie Weg met die weg
Het Goois Natuurreservaat heeft in de loop der jaren vele acties gevoerd om extra wegen op of onder natuurgebieden voorkomen. Mede dankzij 30.000 handtekeningen is deze weg door het Bikbergerbos tegengehouden.

1979
Natuurwachters
Het Goois Natuurreservaat heeft in deze periode nog natuurwachters die de boswachters ondersteunen.

1982
Symbool van het Gooi
De korhoen was ooit het symbool van het Gooi. Het hart van de Westeren-Bussummerheide werd toen het Korhoenreservaat genoemd. Deze heidevogelsoort is inmiddels bijna overal in Nederland verdwenen.

1968-1972
Aanleg van rijksweg A27
Eén van de meest ingrijpende gebeurtenissen voor de natuur in de afgelopen 90 jaar. Deze rijksweg doorsnijdt de natuurgebieden in het grensgebied van de provincies Utrecht en Noord-Holland.

1946
Boomplantdag
In de Tweede Wereldoorlog is er veel bos gekapt in het Goois Natuurreservaat. In de jaren erna zijn er veel boomplant-initiatieven om het Gooi weer wat bebost te krijgen.

2006
Opening natuurbrug
De natuurgebieden in het Goois Natuurreservaat zijn door de jaren heen doorsneden door wegen en spoor. Natuurbrug Zanderij Craloo is met 800 meter de langste ter wereld. Koningin Beatrix opent de natuurbrug op 3 mei 2006.

WEG MET DIE WEG
GEEN WEG DOOR HET Bikbergerbos

gnr.nl | @gooisnatuurreservaat | @mcoigooi

Strategisch personeelsplan

In 2022 is grote voortgang geboekt met het ontwikkelen van een strategisch personeelsplan (SPP). Hierin zijn personeel gerelateerde zaken meegenomen die afgelopen jaar naar voren kwamen uit de evaluatie van de organisatieverandering 2018.

Met het MT is geïnventariseerd hoe interne en externe ontwikkelingen van invloed zijn op onze aanpak op het gebied van binding, werving & selectie, opleidingen en organisatieontwikkeling. In 2023 zal de bijbehorende uitvoeringsagenda opgesteld worden.

Integriteitsbeleid

In 2022 is er in de verschillende teams aandacht besteed aan het thema integriteit. De teamleiders hebben een presentatie gegeven over het in 2021 vastgestelde beleid en de gedragscode. Daarnaast hebben de teams met elkaar van gedachten gewisseld over de invulling hiervan in de praktijk. Ook is er een integriteitsportal ontwikkeld op ons intranet. Op de website zijn de Gedragscode Integriteit GNR, Integriteitsbeleid GNR en meldpunten gepubliceerd volgens de regels van het CBF.

De (externe) vertrouwenspersoon van het Goois Natuurreservaat geeft aan over 2022 geen meldingen te hebben ontvangen op het gebied van integriteit. Ook intern zijn geen meldingen binnengekomen.

Duurzame ontwikkelingsdoelen

De Verenigde Naties onderscheidt 17 Sustainable Development Goals (SDG's of Global Goals). GNR heeft sinds 2021 de Global Goals omarmd die aansluiten op haar doelen en taken.

3-Goede gezondheid en welzijn

Op ons jubileumsymposium konden we met een bijdrage van omgevingspsycholoog Agnes van den Berg uitdragen wat het belang is van de natuur voor de gezondheid en het welzijn van onze bezoekers.

6-Schoon water en sanitair

Drinkwaterbedrijven PWN, Vitens en Waternet verkennen of een systeem van wateraanvoer en infiltratie op het Gooi een haalbaar concept kan vormen voor een gezond watersysteem. Dat kan diverse watergerelateerde doelen dienen, waaronder drinkwatervoorziening. Het Goois Natuurreservaat droeg bij aan de verkenningsfase van het project vanuit het perspectief van natuurbescherming.

13-Klimaatactie

In 2022 begonnen we met een inventarisatie van de duurzaamheid van onze gebouwen. Er is gekeken naar mogelijkheden van partnerships op het gebied van zonnepanelen en een gespecialiseerd bedrijf heeft metingen gedaan om de staat van isolatie van enkele van onze gebouwen in kaart te brengen. Ook hebben we een begin gemaakt met het elektrificeren van ons machine- en wagenpark door de aanschaf van een elektrische shovel, een eerste elektrische bedrijfsauto en de aanleg van een laadpunt.

15-Leven op land

Bij deze doelstelling ligt het accent bij het GNR op het duurzaam beheer van de terreinen, het beschermen van de ecosystemen en het behouden en vergroten van de biodiversiteit. Meer daarover vindt u in het hoofdstuk Bescherming en natuurbeheer

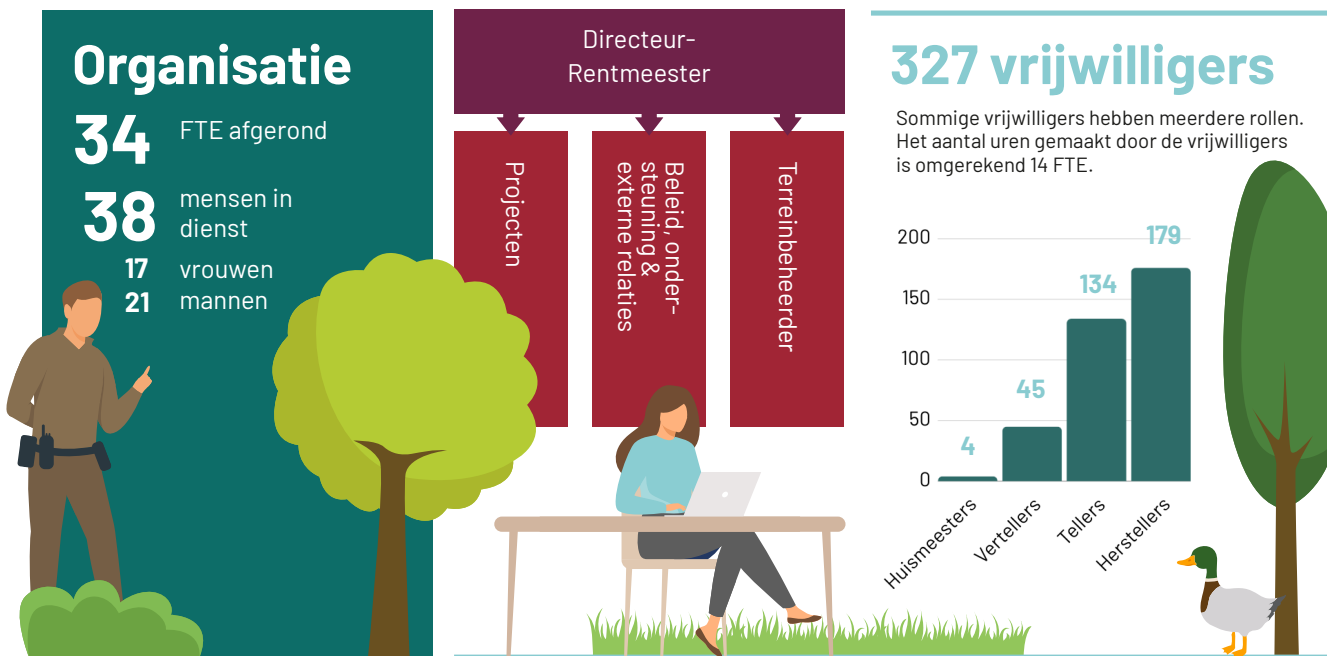

17-Partnerschappen om doelstellingen te bereiken

Voor de N525 bij Laren wordt de aanleg van de natuurbrug Westerheide voorbereid. Deze natuurverbinding is een belangrijke schakel in het Natuurnetwerk Nederland. De provincie voert hierbij de regie. Gemeenten Laren en Hilversum en het Goois Natuurreservaat zijn betrokken. De inbreng van het GNR vindt plaats vanuit de lokale kennis van het gebied en de inzichten over en ervaring met de inmiddels in het Gooi gerealiseerde grote natuurverbindingen.

Infographic organisatie

jaar 2022

www.gnr.nl [f @gooisnatuurreservaat](https://www.facebook.com/gooisnatuurreservaat) [i @gooisnatuurreservaat](https://www.instagram.com/gooisnatuurreservaat) [t @gooisnatuurreservaat](https://www.tiktok.com/@gooisnatuurreservaat) [@mooigooi](https://www.youtube.com/@mooigooi)

Klankbordgroep Gebruikers

De Klankbordgroep Gebruikers Natuurterreinen is afgelopen jaar drie keer bij elkaar gekomen. In deze klankbordgroep zitten vertegenwoordigers van lokale natuur-, recreatie- en erfgoedorganisaties. Zij denken mee en geven adviezen aan de directeur-rentmeester over actuele thema's en projecten. Bijvoorbeeld de recreatievisie GNR, jubileumactiviteiten, het gebruik van drones, het beleid ten aanzien van mountainbiken, en de projecten natuurbrug Westerheide, Plan Huydecopersweg, Voltooing De Groene Schakel en natuurverbindingen Laarderhoogt en Hoorneboeg.

Ontwikkelingen bestuur

Het bestuur van de Stichting Goois Natuurreservaat is in 2022 vier keer bijeengewees. Onder invloed van de gemeentelijke verkiezingen is de samenstelling van het bestuur halverwege het jaar gewijzigd. Eén door de gemeenten aangewezen bestuurslid is gebleven; vier anderen zijn opgevolgd door nieuwe bestuursleden vanwege wisselingen in de colleges van B&W.

De nieuwe bestuursleden hebben een inwerksessie gehad over de aard van de stichting, de belangrijkste kenmerken, onderwerpen en werkwijzen. De verkiezingen hebben ook geleid tot vervanging van raadsleden in de gemeenteraden. Deze nieuwe raadsleden konden deelnemen aan een informatiebijeenkomst over de aard en de rol van onze organisatie. Het Goois Natuurreservaat wordt namelijk ook in de gemeenteraden besproken (o.a. behandeling van de begroting). Hiervoor is een aparte brochure gemaakt: GNR in vogelvlucht.

Het bestuur heeft de contacten onderhouden met de Stichting Steun Goois Natuurreservaat. Daarnaast heeft een bestuurslid zitting in de Stichting Duurzaam Monnikenberg Groenfonds.

Uittreding van Amsterdam en Noord-Holland

De uittreding van de gemeente Amsterdam en provincie Noord-Holland uit het GNR-bestuur is dit jaar geëffectueerd, met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2021. Hiervoor zijn de statuten en andere bestuurlijke regelingen aangepast. Bij de uittreding van de gemeente en provincie is een afkoopsom overeengekomen. Bestuur en organisatie onderzoeken gezamenlijk hoe deze het beste kunnen worden ondergebracht. Dit proces is in volle gang.

Nationale Postcode Loterij

De Nationale Postcode Loterij steunt het Goois Natuurreservaat al 25 jaar. Hun jaarlijkse bijdrage van 900.000 euro is onmisbaar voor ons werk. Hiermee kunnen we de natuur in het Gooi blijven beheren en beschermen. We kunnen projecten starten om de biodiversiteit te vergroten. En we zorgen voor een optimale natuurbeleving voor mensen in en om het Gooi.

Er zijn er vele voorbeelden te noemen waarbij het Goois Natuurreservaat verschil kon maken dankzij de Nationale Postcode Loterij. Het hoogtepunt dit jaar was het speciale jubileumevenement voor 6000 mensen op zaterdag en zondag 4 en 5 juni, de productie van de nieuwe corporate film van het Goois Natuurreservaat en de uitgave van ons jubileumboek. Ook maakte NPL-ambassadeur Winston Gerschtanowitz samen met boswachter Mirjam de Hiep een promotiefilmpje over de faunapassage onder de A27.

Op dit moment is er een overeenkomst voor drie jaar op basis waarvan we jaarlijks, via de Stichting Steun Goois Natuurreservaat, een bijdrage ontvangen voor de uitvoering van projecten. Deze overeenkomst loopt tot en met 2024. In een evaluatie wordt besproken op welke wijze de NPL hun bijdrage zal voortzetten.

Goois Natuurreservaat bedankt de deelnemers van de Nationale Postcode Loterij

Bedankt voor 25 jaar steun!

12. Financiën

Balans na resultaatbestemming per 31 december

bedragen x € 1.000

	2022		2021	
	€	€	€	€
ACTIVA				
Vaste activa				
Materiële vaste activa	<u>760</u>		<u>837</u>	
		760		837
Vlottende activa				
Vorderingen en overlopende activa	938		789	
Liquide middelen	<u>1.546</u>		<u>1.208</u>	
		<u>2.484</u>		<u>1.997</u>
TOTAAL ACTIVA		<u>3.244</u>		<u>2.834</u>
PASSIVA				
Eigen vermogen				
Kapitaal	0		0	
Algemene reserve	239		230	
Bestemmingsreserves	1.625		1.396	
Bestemmingsfonds	<u>164</u>		<u>241</u>	
		2.028		1.867
Voorzieningen				
Voorziening baggeren	84		84	
Voorziening personele verplichtingen	<u>192</u>		<u>192</u>	
		276		276
Kortlopende schulden				
Crediteuren	328		307	
Onderhanden projecten	140		41	
Overige schulden en overlopende passiva	<u>472</u>		<u>343</u>	
		<u>940</u>		<u>691</u>
TOTAAL PASSIVA		<u>3.244</u>		<u>2.834</u>

Staat van baten en lasten naar kostensoort

bedragen x € 1.000

LASTEN (=uitgaven)	jaarrek. gew. begr. jaarrek.			BATEN (=inkomsten)	jaarrek. gew. begr. jaarrek.		
	2022	2022	2021		2022	2022	2021
<i>Personeel</i>				<i>Eigen inkomsten</i>			
Lonen en salarissen	2.660	2.691	2.610	Huren en pachten	431	414	391
Overige personeelskosten	116	132	165	Beheervergoedingen van derden	51	50	82
Inhuur	43	22	44	Overige eigen inkomsten	264	120	121
<i>sub-totaal personeel</i>	2.819	2.845	2.819	Eigen inkomsten - fondsenwerving	240	156	270
				<i>sub-totaal eigen inkomsten</i>	986	740	864
<i>Bedrijfsvoering</i>				<i>Subsidies en bijdragen van derden</i>			
Huisvesting	117	87	95	Subsidie Natuur en Landschap SNL	875	699	700
Automatisering	104	99	95	Overige subsidies	32	9	-2
Kantoorkosten	68	72	67	Bijdrage Steunstichting	113	116	144
Afschrijvingen	124	176	128	<i>sub-totaal subsidies en bijdragen</i>	1.021	823	842
<i>sub-totaal bedrijfsvoering</i>	413	433	385				
<i>Algemene organisatiekosten</i>	180	134	163	<i>Projecten</i>			
<i>Beheerlasten</i>	1.711	1.833	1.482	Bijdragen Steunstichting	994	1.832	232
<i>Projecten exclusief personeelslasten</i>				Overheidsbijdragen	0	0	0
Werk derden	1.240	1.756	177	Bijdragen derden	101	0	4
<i>sub-totaal projecten</i>	1.240	1.756	177	Fondsenwerving	250	0	0
Totaal van de lasten	6.363	7.001	5.026	Mutatie onderhanden werk	-100	0	54
				<i>sub-totaal projecten</i>	1.245	1.832	289
<i>Toevoegingen aan reserves/bestemmingsfondsen</i>				Totaal van de eigen baten	3.252	3.395,2	1.995
Natuurbeheer	270	4	36	<i>Participantenbijdragen</i>	3.272	3.272	3.335
Vervanging materieel RPV	13	13	13	<i>Aanwendungen van reserves/bestemmingsfondsen</i>			
(Groot onderhoud) gebouwd vastgoed	57	0	84	Natuurbeheer	112	120	81
Toekomstige investeringen GNR	0	0	0	Algemene egalisatie reserve	48	96	0
Exploitatie Infoschuur	3	0	3	(Groot onderhoud) gebouwd vastgoed	0	25	0
Verwervingen, inrichting & instandh.	36	0	200	Toekomstige investeringen GNR	0	0	0
Natuurontwikkeling & bosverrijking	10	0	17	Exploitatie Infoschuur	12	0	4
<i>sub-totaal reservemutaties</i>	390	17	354	Verwervingen, inrichting & instandh.	110	110	0
				Natuurontwikkeling & bosverrijking	4	0	0
Totale lasten:	6.753	7.018	5.380	<i>sub-totaal reservemutaties</i>	286	351	85
Positief jaarrekening saldo	57		35	Totale baten:	6.810	7.018	5.415

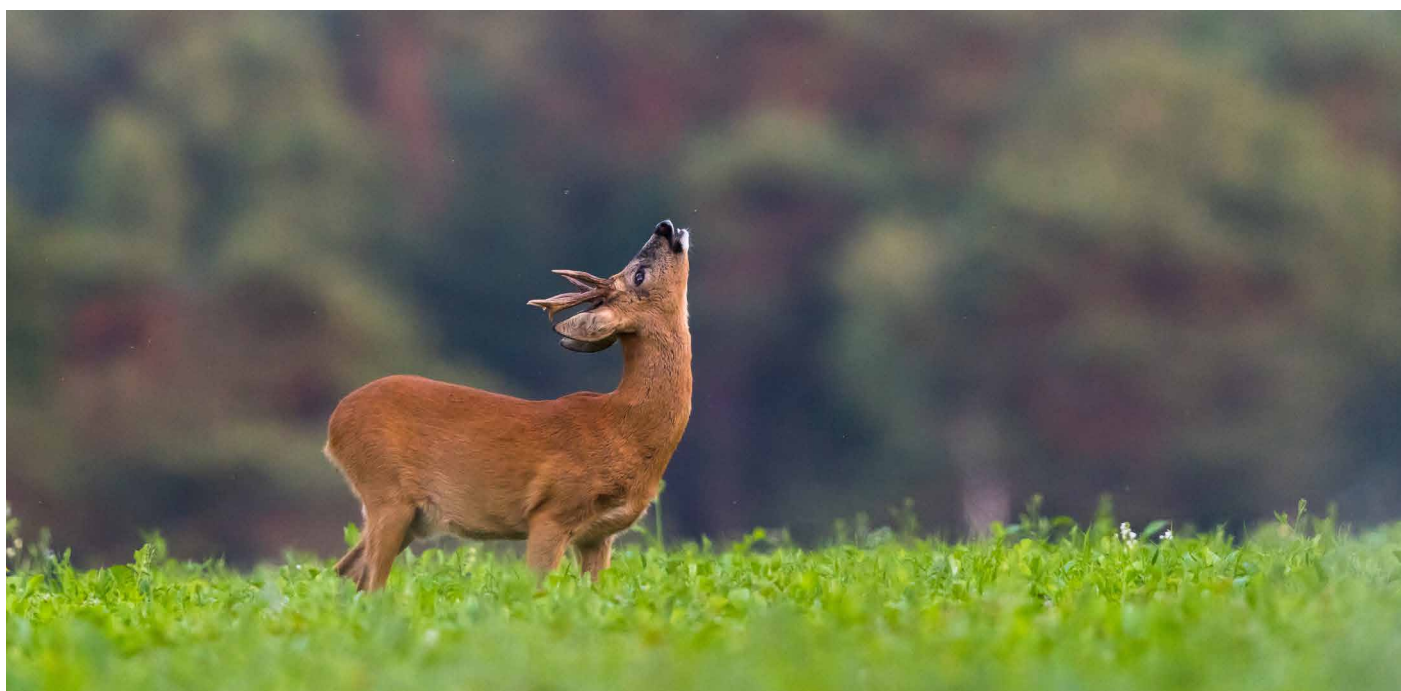
Overzicht van uitgaven en inkomsten per programma

bedragen x € 1.000

	uitgaven	inkomsten	saldo
Natuurbeheer en recreatie (inclusief vastgoed)	3.070	1.775	-1.295
Projecten	1.486	1.355	-130
Communicatie, educatie, voorlichting en vrijwilligers	579	407	-172
Bestuursondersteuning, belangenbehartiging, beleid en participanten	1.618	3.272	1.654
	<u>6.753</u>	<u>6.810</u>	<u>57</u>

Totale participantenbijdrage 2022

Participanten	Bijdrage regulier beheer	Bijdrage beheer rijwielpaden	2022
Gemeente Blaricum	€ 113.760	€ 8.420	€ 122.180
Gemeente Gooise Meren	€ 556.940	€ 17.400	€ 574.340
Gemeente Hilversum	€ 867.730	€ 28.680	€ 896.410
Gemeente Huizen	€ 391.000	€ 16.680	€ 407.680
Gemeente Laren	€ 108.480	€ 7.540	€ 116.020
Uit afkoopsom voormalige participanten			€ 1.155.700
Totalen	<u>€ 2.037.910</u>	<u>€ 78.720</u>	<u>€ 3.272.330</u>

Colofon

Stichting Goois Natuurreservaat

Nieuwe Meentweg 2

1217 DZ Hilversum

Postbus 1001

1200 BA Hilversum

gooisnatuurreservaat@gnr.nl

www.gnr.nl • +31(0) 35 6214598

kvk nummer: 41223080

RSIN/fiscaal nummer: 001939270

Fotografie: Goois Natuurreservaat, Arie van den Hout,
Gerke van de Hoef, Fons de Keijser, Provincie Noord-
Holland

Vormgeving: o-merel.nl

Wij worden gesteund door:

  @gooisnatuurreservaat

 @mooigooi

